

податку на додану вартість. / М.Ф. Огійчук, І.В. Горковенко, І.В. Сколотій. // Проблеми економіки. – 2014. - №4. – с.376-381.

3. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи: закон України від 28.12.2014 р. №71-VIII [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/71-19/paran2#n2>.

4. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році: закон України від 24.12.2015 р. №909-19 [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/909-19>.

Ярова Катерина

студент

Кушніренко Олександр

к.е.н., старший викладач

ВП НУБіП «Ніжинський агротехнічний інститут»

м. Ніжин

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АУДИТУ ЗЕМЕЛЬНИХ УГІДЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Близько 30% всього світового чорнозему знаходяться на теренах України, тому сільське господарство було і ще довго залишатиметься однією з основних складових української економіки. Більшість земель сільськогосподарського призначення перебуває в оренді великих підприємств, а вони в свою чергу задля отримання швидкого прибутку можуть нехтувати будь якими нормами і правилами використання земель. Через це важливим є проведення аудиторської перевірки земель сільськогосподарського призначення.

Сільськогосподарські угіддя становлять основу земельного фонду України (60,4 млн. га), займаючи 41.5 млн. га. В ході земельної реформи в Україні було запроваджено приватну власність на землю з можливістю передачі її в оренду.

Із 41,5 млн. га земель сільськогосподарського призначення у приватній власності перебуває 31 млн., у державній – 10,5 млн. га сільськогосподарських угідь, а також майже всі ліси та води. Оренда земельних ділянок та земельних паїв становить домінуючу форму правового обігу земель в аграрному секторі. Важливого значення

набуває перевірка ефективності і раціональності використання цих земель, адже, як відзначалось, більшість орендарів задля максимізації прибутку нехтують дотримання обґрунтованих норм ведення сівозміни та агротехнічних вимог.

Правове забезпечення використання земель сільськогосподарського призначення в Україні регулюються Земельним кодексом України[1], Законом «Про оренду землі» та Законом «Про охорону земель».

Загалом, метою аудиту сільськогосподарських земель є забезпечення їх ефективного використання і запобігання їх псуванню та забрудненню через неправильне використання. Тому, при здійсненні аудиту потрібно враховувати, що земля на відміну від інших основних засобів наділена певними специфічними особливостями, зокрема: при обліку об'єктом є не земля взагалі, а окрема земельна ділянка; наділена родючістю (природною, штучною); не може бути замінена іншим засобом виробництва; одночасно є і предметом і засобом праці; просторово обмежена; не може бути штучно відтворена; не рухома, не змінює місця перебування; на земельні ділянки не нараховується амортизація; земельну ділянку не можливо ліквідувати.

Передумовами аудиту сільськогосподарських земель є: їх незадовільний стан; нехтування дотриманням обґрунтованих норм ведення сівозміни та агротехнічних вимог; короткостроковий характер орендних відносин; недотримання технологій захисту ґрунту; порушення конституційних вимог [2].

Основними завданнями аудиту сільськогосподарських земель є:

- встановлення правильності документування операцій з оренди землі і відповідності вимогам законодавства;
- перевірка документів, що підтверджують права суб'єктів господарювання на земельну ділянку;
- виявлення факту нецільового використання земель сільськогосподарськими підприємствами;
- перевірка точності і своєчасності відображення на рахунках операцій з використанням земельних ділянок;
- встановлення своєчасності та точності розрахунку та оплати орендної плати;
- встановлення своєчасності та повноти сплати земельного податку та його відображення у бухгалтерському обліку та звітності;

– перевірка дотримання стандартів і норм використання земельних ділянок, задля попередження забруднення земель та зменшення їх родючості.

Аудит сільськогосподарських земель має включати такі процедури:

– перевірка правильності і законності договору про оренду землі;
– перевірка операцій пов'язаних з отриманням земельних ділянок в оренду;

– перевірка законності і правильності документального оформлення операцій з використанням земельних ресурсів та відображення їх в бухгалтерському обліку.

– перевірка вартісної оцінки земельних ділянок;
– перевірка своєчасності та повноти оплати орендної плати власникам землі;

– перевірка відповідності цільового використання сільськогосподарських земель

– перевірка відповідності технологіям захисту ґрунту; нормативам та стандартам землекористування.

– дослідження агротехнічних, біологічних та екологічних властивостей ґрунтів.

– перевірка раціонального використання та охорони орендованих земельних ділянок;

– перевірка правильності та достовірності розкриття інформації про орендовані землі у звітності[3].

До джерел інформації яка може бути використана під час аудиту належить: договір оренди земельної ділянки; сертифікат права на земельну частку; агрохімічний паспорт земельної ділянки; відомість витрат на поліпшення земельної ділянки; дані проведеної інвентаризації земельних ділянок; форми звітності; дані земельного кадастру.

Державний земельний кадастр – це єдина державна система земельно-кадастрових робіт, яка встановлює процедуру визнання факту виникнення або припинення права власності і права користування земельними ділянками та містить сукупність відомостей і документів про місце розташування та правовий режим цих ділянок, їх оцінку, класифікацію земель, кількісну та якісну характеристику, розподіл серед власників землі та землекористувачів[1].

В ході аудиту можуть бути виявлені порушення щодо використання земель, зокрема невідповідність їх цільовому

призначенню, недотримання агротехнічних вимог, що призводить до зниження родючості та розвитку ерозійних процесів. В такому разі має бути здійснено накладення штрафів, та компенсація втраченої вигоди суміжним володарям, землекористувачам та орендарам[4].

Тому аудит земель сільськогосподарського призначення є важливим, оскільки його основною ціллю є забезпечення ефективного використання земель і недопущення погіршення їх стану, через нехтування орендарями правилами використання земель задля отримання швидшого прибутку. Результатом такого аудиту має стати не тільки оцінка якісного стану земель та результат дії прийняття відповідних рішень, а й рекомендації по системі заходів у галузі їх охорони й раціонального використання.

Системний аудит земельних ресурсів надає можливість не тільки оцінювати діяльність сільськогосподарських підприємств з точки зору їх впливу на стан земельних ділянок, але й визначити пріоритетність у їх розвитку, привабливості інвестицій, розробленні проектів землеустрою, системному проведенні робіт з захисту земель від ерозії, деградації, відтворенні родючості ґрунтів, запровадженні ґрунтозберігаючих технологій та забезпеченні безпечного розвитку регіонів країни в цілому.

Список використаних джерел:

1. Земельний кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України від 25.10.2001 № 2768-III. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>
2. Бурлан С. А. Розвиток методичного підходу до аудиту оренди земель сільськогосподарського призначення / С. А. Бурлан, Н. В. Каткова, О. А. Матушевська // Технологічний аудит і резерви виробництва. – 2016. – № 2 (6). – С. 4-10.
3. Вороновська О. В. Передумови аудиту земель сільськогосподарського призначення / О. В. Вороновська // Економічний аналіз. – 2010. – № 6. – С. 396-399.
4. Вороновська О. В. Розвиток екологічного аудиту використання земель сільськогосподарського призначення / О. В. Вороновська // Формування ринкової економіки : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана» ; [редкол.: О. О. Беляєв (відп. ред.) та ін.]. – Київ : КНЕУ, 2009. – Спец. вип.: Аграрна економічна освіта в розбудові конкурентоспроможного сільського господарства України. – С. 207-216.